

DREPTUL

LEGIȘLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R .

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Ghiță și Elisabeta Georgescu cu N. I. Cozianu. — Observație de d-l D. Alexandrescu.*

Curtea de apel din București, secțiunea III: Al. Periețeanu cu soții Maria și C. I. Cătuneanu. — Observație de d-l D. Alexandrescu.

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: Maria C. I. Cătuneanu cu Al. Periețeanu.

Tribunalul județului Dolj, secția comercială și de notariat: M. Zerner cu minorii defunctului Leon Iosef de Buton.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 13 Februarie 1909

Președinta d-lui Ath. C. Kivu, consilier

Ghiță și Elisabeta Georgescu cu N. I. Cozianu

TUTELĂ LEGALĂ.— ACȚIUNE IMOBILIRĂ INTRODUSĂ DE AUTORUL MINORULUI. — DACĂ PENTRU CONTINUAREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ TUTORUL TREBUE AUTORIZAT.— ART. 344, 408 ȘI 410 CODUL CIVIL.

EXPERTI.— NUMIREA LOR.— NEREGULARITĂȚI CONEXE.— DACĂ POT FI INVOCATE PENTRU PRIMA OARĂ ÎNAINTEA CURȚEI DE CASAȚIUNE.

VERIFICĂRI DE SCRIPTE.— EXPERTIZĂ.— ROLUL ȘI SCOPUL LOR.— SUVERANĂ APRECIERE A INSTANȚEI DE FOND.— LIPSA DE CONTROL A CASAȚIUNEL.— RESPINGERE.

1° Potrivit art. 344 codul civil, în caz de moarte a unuia din soți, tutela asupra minorilor copii revine de drept soțului rămas în viață, care fiind astfel un tutor legal, reprezintă pe minori fără să aibă trebuință de vre-o autorizare din partea tribunalului, dar având îndatorirea de a cere autorizarea consiliului de familie și a-l consulta asupra mijloa-

celor de apărare, atunci când intentează o acțiune imobiliară.

Această autorizare însă nu mai este necesară atunci când acțiunea a fost pornită de autorul minorului, căci în acest caz tutorul nu face decât să continue instanța începută.

2° Neregularitățile ce s'ar comite la numirea experților, la depunerea jurământului lor și la citarea părților de către experți, nefind de ordine publică, nu pot fi invocate pentru prima oară înaintea Curții de casațiune.

3° În materie de verificare de scripte, expertizele nu au alt scop decât de a ajuta și lumina pe judecători asupra veracității actului încriminat, și orcare ar fi concluziunile experților, ele nu leagă pe judecători, cari rămân singuri în drept a decide motivat asupra scrierei și subscrierei din actul contestat, iar constatările și aprecierile lor în această privință fiind chestiuni de fapt, scapă de sub controlul Inaltei Curți.

No. 73.— Respins, ca nefondat, recursul făcut de Ghiță și Elisabeta Georgescu, ca tutoare, în contra sentinței tribunalului Buzău, No. 335 din 1905, dată în procesul cu N. I. Cozianu.

S'au ascultat: d-nii avocați I. Brătescu și N. Ionescu, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat G. C. Moscu, în combateri; d-l procuror P. Sadoveanu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului I de casare:

«Tribunalul constatând încetarea din viață a unuia din reclamanți, I. Georgescu, pe urma căruia rămăsese un minor și soția sa, și admitând, în ziua de 12 Sept. 1903, ca reprezentantă pe Lisa-

veta I. Georgescu, ca tutoare legală a minorului defunctului I. Georgescu, fără ca să-i fie recunoscută această calitate de tribunal și fără ca să fie autorizată de consiliul de familie, conform art. 408 codul civil, căci în chestie eră un proces de revendicare, și anulând față de dânsa actul de expertiză, fără ca minorul să fie reprezentat în regulă și fără ca consiliul de familie să se fi rostit dacă minorul, prin tutoarea lui, trebuie să continue acest proces, violează art. 408 codul civil și comite și un exces de putere, lipsind pe minori de organele lor legale de susținere și apărare».

Având în vedere sentința atacată cu recurs, din care se constată că Ion Georgescu și Ghiță Georgescu, au intențat acțiunea în revendicare, care face obiectul procesului de față;

Că, în timpul instanței de apel, Ion Georgescu încetând din viață, procesul a fost continuat de minorul său fiu, reprezentat prin tutoarea sa legală, recurenta Lisaveta I. Georgescu;

Considerând, mai întâiu, că, după art. 344 codul civil, în caz de moarte a unuia din soți, tutela asupra minorilor copii revine de drept soțului rămas în viață, și, prin urmare, el fiind tutor legal, reprezintă pe minor, fără să aibă trebuință de nici o recunoaștere din partea tribunalului;

Că, art. 408 și 410 din acelaș codice, prevăd că tutorul trebuie să fie autorizat de consiliul de familie și să-l consulte asupra mijloacelor de apărare numai atunci când intențează o acțiune imobiliară;

Că, prin urmare, atunci când acțiunea a fost pornită de autorul unui minor, și tutorul nu face decât să continue instanța de judecată, cum este în cazul de față, autorizarea consiliului de familie nu mai este necesară, cum se pretinde de recurent;

Considerând, pe lângă aceasta, că, din sentința atacată, se constată că înaintea tribunalului nici nu s'a invocat lipsa de autorizare a tutoarei, și incapacitatea tutorului de a stă în instanță nefiind de ordine publică, nu poate să fie invocată pentru prima oară înaintea Curții de casațiune;

Că, așa fiind, din toate aceste puncte de vedere, motivul de casare este nefondat.

Asupra motivului II de casare :

«Tribunalul violează art. 81 proc. civilă, întrucât prin jurnalul No. 8140 din 20 Octombrie 1904, în care se admite acte noi de comparație și față de minori, n'a luat concluziile procurorului care urmă să apere pe minor».

Considerând că acest motiv, astfel cum este formulat, este inexact în fapt, de oare ce, din procesul-verbal No. 8140 din 1904, se constată că, atunci când s'a discutat admiterea actelor noi de comparație pentru verificare de scripte, tribunalul, după ce a ascultat pe părți, a luat și concluziunile ministerului public, reprezentat prin substitut, care a fost de părere pentru admiterea actelor depuse de intimat ca acte de comparație.

Asupra motivului III de casare :

«Tribunalul, prin jurnalul cu No. 8630 din 1903, a anulat actul

de expertiză, fără însă să se pronunțe dacă menține pe expert sau nu, și a amânat pricina la 23 Ianuarie 1904, pentru când părțile vor depune acte noi, iar prin jurnalul No. 8140 din 1904, admite acte noi de comparație, fără să se pronunțe dacă acest act nou de expertiză îl va face tot acelaș expert sau altul; ci spune că se amână pricina până când expertul își va depune raportul, și prin lucrări de cancelarie se trimite toate actele, și noi și vechi, tot expertului prim, care face un supliment de expertiză, fără ca să depue jurământ din nou, fără să fi citat părțile spre a fi față la verificare și a-și spune obiecțiunile lor, și tribunalul ținând în seamă o astfel de lucrare, a cărei nulitate am cerut-o, pe lângă că comite un exces de putere, dar violează și art. 196, 218 și 221 din procedura civilă».

Considerând însă că, din jurnalele invocate și din sentința atacată, nu rezultă că chestiunile cari fac obiectul acestui motiv de casare, au fost propuse mai întâiu la instanța de fond, și neregularitățile ce s'ar comite la numirea experților, la depunerea jurământului și la citarea părților de către experți nefiind de ordine publică, ele nu pot fi invocate pentru prima oară înaintea Curții de casațiune;

Că, așa fiind, nici acest motiv nu este fondat.

Asupra motivului IV de casare :

«Tribunalul, când admite acte noi prin jurnalul No. 8140 din 1904, omite a întreba pe părți personal, dacă se servesc de actul defăimat și dacă recunosc și primesc de bune actele noi de comparație ca și pe cele vechi, mulțumindu-se pe declarațiunea avocaților, și cu aceasta violează art. 163 procedura civilă».

Considerând însă că din jurnalul tribunalului No. 263 din 13 Ianuarie 1898, rezultă că atunci când recurenții au contestat scrierea și subscrierea autorului lor din actul de vânzare din 20 Ianuarie 1871, președintele a interpelat personal atât pe intimat dacă se servă de act, cât și pe reclamanți dacă persistă a-l tăgădui, și că părțile au semnat actul defăimat, dresându-se proces-verbal separat, cum prescrie art. 162 și următorii pr. civilă;

Că aceste formalități fiind odată îndeplinite, legea nu cere ca ele să se repete din nou atunci când instanța de fond găsește că este loc a se face un supliment de expertiză, cum este în speță;

Că din jurnalul No. 8140 din 1904, reese că atunci când tribunalul a admis acte noi de comparație pentru facerea suplimentului de expertiză, părțile nu au fost prezente în instanță, Ghiță Gheorgescu fiind reprezentat prin Aurel Jipescu, asistat de avocatul P. Stănescu, iar tutoarea și intimatul în persoană; că actele noi cari s'au prezentat au fost primite de toate părțile fără nici o contestație;

Că este adevărat că aceste acte au fost iscălite numai de procuratorul lui Ghiță Georgescu și de avocatul său, tutoarea declarând că nu știe carte, însă legea nu cere ca actele de comparație să fie și ele semnate de părți pentru neschimbare și prin urmare, este suficient ca părțile sau reprezentanții lor să declare că primesc actele de comparație, ceea ce s'a îndeplinit în cazul de față;

Că așa fiind, nici acest motiv de casare nu este fondat.

Asupra motivului V de casare:

«Tribunalul, pentru ca să ne respingă apelul nostru, comite un exces de putere, căci se servă de un act nul, pe care singur l-a anulat, și ia de bun un supliment de declarație a expertului, care nu însușea și nu însușește condițiunile unui act de expertiză și verificare, prevăzute de art. 163, 164 și urm. din pr. civilă și a cărei nulitate am propus-o și am cerut-o în ședință publică.

«Dar mai comite și o eroare grosieră de fapt și o rea interpretare a actelor ce le-a avut în vedere.

«În adevăr, expertul scoate din dosar actul anulat prin jurnalul No. 8630 din 1903 și depus cu petiția înregistrată la No. 22462 din 1903, și-l alătură la petiția cu No. 24005 din 1906, însoțindu-l de un supliment, și tribunalul prin considerentul său zice:

«Considerând că, din raportul pentru verificare de scripte, depus de expertul I. Mircescu, cu petiția înregistrată la No. 22426 din 1902, se constată în mod neîndoios că semnătura din actul cu data din 21 Ianuarie 1871, este a lui Gh. Ene autorul apelanților, și că acest act, sub semnătură privată, emană dela defunctul Gh. Ene».

«Or, în primul loc, expertul nu se mai putea servi de primul raport anulat, și cu atât mai mult tribunalul care îl anulase contra voinței noastre, pentru motivele arătate în jurnalul No. 8630 din 1903, și care jurnal pentru tribunal eră definitiv, și acel jurnal eră interlocutoriu sau mai bine zis sentință, iar nu un jurnal preparatoriu, și apoi tribunalul când afirmă că, din acele acte se constată că semnătura este a autorului nostru, face o afirmațiune eronată și contra adevărului, căci primul act care a fost anulat și de care se servește tribunalul și expertul, conchide în favoarea noastră că nu este nici semnătura, nici scrierea autorului nostru, și deci din acel act rezultă contrariu de ceea ce afirmă tribunalul, iar în suplimentul de expertiză, expertul nu analizează actele noi de comparație, care nu fuseseră prima expertiză, ci se mărginește a spune că actul din 1856 și 1866 seamănă cu cel din 1871 al autorului nostru și nu seamănă cu semnătura din condica de stare civilă din 1870, fără să pună nici o concluziune dacă actul este al autorului nostru, astfel că rămâne în picioare concluziunea din primul act de expertiză, și astfel comite o eroare grosieră de fapte și un exces de putere, numai în scopul de a ne respinge apelul».

Considerând că în materie de verificare de scripte, expertizele nu au alt scop decât a ajuta și lumina pe judecători asupra veracității actului incriminat, că oricare ar fi concluziunile experților, ele nu leagă pe judecători, cari rămân singuri în drept a decide motivat asupra scrierei și subscrierii din actul contestat, și constatările și aprecierile lor în această privință, fiind chestiuni de fapt, scapă de sub controlul acestei Inalte Curți;

Considerând că, în speță, expertul prin 1-a expertiză anulată pentru viciu de formă, opinase că actul incriminat nu emană dela Gh. Ene autorul recurenților; însă prin suplimentul de expertiză, acelaș expert este de opinunea contrarie după examinarea noilor acte de comparație ce i s-au prezentat;

Că, tribunalul prin sentința atacată nu comite prin urmare, nici o eroare gravă de fapt; că el constată și motivează că având în vedere ambele expertize în condițiunile în care s-au făcut, găsește că actul în chestiune este opera autorului recurenților, și ca atare constituie un titlu suficient de așizițiune pentru intimat a terenului revendicat;

Că aceste constatări și aprecieri de fapt ale instanței

de fond fiind suverane, nu cad sub cenzura Curții de casație și prin urmare nici acest motiv nu este fondat.

Pentru aceste motive, respinge.

Observație. — Decizia Curții de casație, ce publicăm mai sus, este în toate privințele juridică.

Mai întâiu, în cât privește tutela legală, nu avem nici o observație de făcut. În adevăr, după art. 344 din codul civil, decâteori unul din soți se săvârșește din viață, tutela legală a copiilor legitimi rămași din căsătoria desfăcută prin moarte, se cuvine de drept soțului rămas în viață, chiar dacă acel soț ar fi minor sau despărțit, soții neputând să deroage dela acest drept nici prin contractul lor de căsătorie (art. 5 și 1225 codul civil).

Rămâne însă bine înțeleș că tutela legală nu se cuvine decât părintelui legitim rămas în viață, nu însă și părintelui adoptiv, pentrucă adoptatul rămâne, în această privință în familia sa firească ¹⁾.

În privința punctului al doilea din decizia de mai sus, nu avem de asemenea nimic de zis. În adevăr, este necontestat că tutorul nu are nevoie de autorizarea consiliului de familie, decâteori el nu pornește singur acțiunea imobiliară, ci o continuă numai, legea necerând asemenea autorizare decât atunci când este vorba de *intentarea* unei asemenea acțiuni (art. 408 codul civil) ²⁾.

În cât privește consultarea consiliului de familie asupra mijloacelor de apărare, legea noastră n'o prescrie decât în caz de intentarea unei acțiuni imobiliare, de încuviințare la o asemenea acțiune, și în caz de împărțeală (art. 409, 410 codul civil).

Vom observa însă în treacăt că această inovație a legiuitorului nostru nu ne poate conduce la nici un rezultat practic, fiindcă arareori consiliul de familie compunându-se de oameni competenți, acest consiliu nu va fi mai niciodată în măsură de a lumina pe tutor asupra mijloacelor de apărare, cari ar putea să-l facă a dobândi câștig de cauză.

Apoi, în caz de împărțeală, art. 410, care prescrie această formalitate, este chiar lipsit de sens, căci, fie că minorul este pârât, fie că el este recla-

1) Vezi tom. II al Coment. noastre, p. 553 (ed. 2-a), și autoritățile citate acolo.

2) Vezi numeroasele autorități citate în tomul II menționat al Coment. noastre, p. 750, nota 3.

mant în împărțeală, el nu poate propune nici un mijloc de apărare³⁾.

În fine, Curtea de casațiune mai decide încă cu drept cuvânt, că judecătorii cari au găsit cu cale de a recurge la o expertiză, nu sunt legați prin avizul chiar unanim al experților, pentru că, prin natura funcțiunii sale, judecătorul este primul expert. *Dictum expertorum nunquam transit in rem iudicatam.* Art. 323 din proc. fr. este formal în această privință, și aceeași soluție este admisibilă și la noi, cu toată lipsa acestui text⁴⁾.

Judecătorii cari resping părerea experților, trebuie însă să arăte motivele cari au determinat convingerea lor, căci altfel decizia lor ar fi casabilă⁵⁾.

D. ALEXANDRESCO

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 22 Aprilie 1909

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

Al. Periețeanu cu soții Maria și C. I. Cătuneanu

LEGEA PROPRIETARILOR. — ORDONANȚE PREZIDENȚIALE. — DACĂ SUNT CONSIDERATE DE LEGE CA HOTĂRIRI. — DACĂ AU PUTEREA LUCRULUI JUDECAT. — ART. 2, 12, 13, 19 ȘI 20 LEGEA PROPRIETARILOR.

Ordonanțele prezidențiale date pe calea procedurii sumare a legii asupra drepturilor proprietarilor, fiind niște adevărate hotăriri supuse apelului și contestațiunii, au autoritatea lucrului judecat.

No. 108. — S'a prezentat apelantul Alex. Periețeanu, asistat de d-l avocat I. Zaharoff, și intimații soții Cătuneanu, asistați de d-nii avocați G. Mironescu și D. Comșa.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Alex. Periețeanu, prin procuratorul său Zacharoff, contra ordonanței prezidențiale cu No. 159 din 1909, a tribunalului Ilfov, secția III;

Având în vedere că, prin ordonanța apelată, se admite contestația făcută de Maria C. I. Cătuneanu și soțul său, contra executării ordonanței cu No. 120 din 3 Martie 1909, dată de același președinte al tribunalului Ilfov, secția III;

Având în vedere motivele din ordonanța apelată, pe cari Curtea le adoptă¹⁾;

Având în vedere că, atât la prima instanță, cât și în apel, de către contestatorii Maria C. I. Cătuneanu și soțul său s'a invocat următoarele motive: 1° autoritatea lucrului judecat; 2° că căștiurile de arendă ale moșiei Bălosul au fost plătite.

În ce privește primul motiv:

Având în vedere că, în fapt, nu se contestă că aceeași cerere, având același obiect, a fost adresată consecutiv de către apelantul Alex. Periețeanu și primului președinte al tribunalului Ilfov, secția I, care, prin ordonanța cu No. 1598 din 1909, o respinge, cât și posterior președintelui tribunalului Ilfov, secția III, care, prin ordonanța No. 1785 din 1909, o admite, existând astfel o contrarietate vădită de hotăriri;

Având în vedere că ambele cereri, absolut identice, apelantul Periețeanu le formulează bazat pe legea proprietarilor;

Considerând că dispozițiunile art. 12 și 13 din zisa lege, cari dispun că singurele căi pentru atacarea acestor ordonanțe, pe care legea chiar le califică de hotăriri, nu sunt decât apelul și contestațiunea;

Considerând și dispozițiunile art. 19 și 20, tot din zisa lege, care prevede că atunci când, fie locatarul, fie proprietarul, nu au uzat de căile de atac prevăzute de lege, apel și contestație, singura cale ce le mai este rezervată, este dreptul comun, a reclama pe căi ordinare;

Considerând că, astfel fiind, din complexul acestor dispozițiuni legale, rezultă că caracterul acestor ordonanțe-hotăriri este că sunt definitive pentru instanța care le-a pronunțat, ea fiind complet desezisată;

Având în vedere că, în fapt, stabilindu-se că prima ordonanță-hotăriri dată de primul președinte al tribunalului Ilfov, secția I, rămânând definitivă, ea nefiind atacată nici cu apel, nici cu contestație, urmează că a doua cerere, formulată tot de același Periețeanu și adresată aceleiași instanțe, trebuie a fi respinsă ca inadmisibilă.

Pentru aceste considerațiuni, fără a se mai pune în discuțiune cel de al doilea motiv, apelul cată a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive, în majoritate, respinge apelul, etc.

Semnați: Em. Anastasiu, St. Mladoveanu, D. Florescu.

Opiniune

Considerând că acțiunea dedusă înaintea Curței este aceea de a se ști dacă ordonanțele prezidențiale sunt de natură a constitui autoritate de lucru judecat;

Considerând că Alexandru Periețeanu, proprietarul moșiei Bălosul, ținută în arendă de d-na Maria Cătuneanu, a cerut expulzarea acesteia de pe moșie, dar președintele tribunalului Ilfov, prin ordonanța No. 1598 din 1909,

1) Vezi *infra*, pag. 334.

3) Vezi tom. II al Coment. noastre, p. 760, 761 (ed. 2-a).

4) Cas. fr., *Dreptul* No. 67 din 1908 (cu observația noastră). Vezi t. VII al Coment. noastre, p. 173, nota 2, *in fine*, și t. IX, p. 64, nota 3 (volum care se află încă sub prrsă).

5) Cas. fr. Sirey, 1900. I. 85; Garsonnet, *Pr. civ.*, III, § 873, p. 114 (ed. 2-e).

constată că arenda a fost plătită, și-i respinge cererea de evacuare;

Că, mai târziu, proprietarul face o nouă cerere înaintea tribunalului Ilfov, secția III, și de data asta obține o ordonanță de evacuare. Contra acestei ordonanțe, d-na Maria Cătuneanu face contestație, invocând prima ordonanță prezidențială ca constituind autoritate de lucru judecat;

Considerând că lucru judecat nu poate să existe decât atunci când judecata termină un litigiu dintre două părți ascultate, *causa cognita*;

Considerând însă că, în materie de ordonanță prezidențială, judecătorul nu ascultă pe părți, nu tranșează litigiul, ci se mărginește a lua măsuri provizorii de garantarea proprietarului.

Că, acestea sunt mai mult niște măsuri de administrație, *magis imperii quam jurisdictionis*;

Că, art. 66 bis din proc. civilă spune categoric că aceste ordonanțe sunt vremelnice și provizorii și, prin urmare, judecătorul mai bine informat poate să revie asupra unei măsuri luate mai înainte;

Că, ceea ce confirmă aceasta, este că chiar legea proprietarilor permite părților să se adreseze la același judecător, adresându-se complectului tribunalului; că ele mai pot ataca această ordonanță prezidențială pe cale principală, la care participă de sigur și președintele care a emis această ordonanță, fără ca partea să-l poată recuza sau să opue autoritatea de lucru judecat;

Că, prin urmare, tribunalul, asupra contestațiunii ridicate de d-na Maria Cătuneanu, urmă ca să cerceteze fondul și să vadă dacă dânsa a achitat integral ratele datorite proprietarului care cerea evacuarea imobilului arendat;

Pentru aceste motive, suntem de parere a se răspinge excepțiunea autorității lucrului judecat și a se discuta fondul.

Semnați: N. Budișteanu, N. Procopescu.

Observație.— Soluția dată de majoritatea Curței din București, prin deciziunea de mai sus, contrară unei alte decizii a aceleiaș Curți¹⁾, este, după părerea noastră, cu desăvârșire inadmisibilă, după cum foarte bine dovedește minoritatea acestei Curți.

În adevăr, ordonanțele prezidențiale, date fie de judecătorul de ocol, fie de președintele tribunalului, conform art. 2 din legea asupra drepturilor proprietarilor, fac parte din jurisdicția voluntară sau grăcioasă, iar nu din acea contencioasă, și este cunoscută distincțiunea făcută, încă din vechime, între aceste două jurisdicții. Iată cum se exprimă, în această privință *Heiniccius*: «*Jurisdiction recte*

dividitur in voluntariam, quae inter volentes et sine cognitione causae exercetur, et contentiosam, quae inter invitos et litigantes, cum cognitione causae explicatur»²⁾.

Or, este știut că principiul autorității lucrului judecat, având de scop terminarea proceselor, presupune un litigiu; și, în specie, neexistând litigiu, hotărârile date pe calea grăcioasă nu pot avea autoritatea lucrului judecat³⁾. «În cât privește lucrul judecat, zice foarte bine amicul nostru, d-l C. G. Dissescu, în Expunerea de motive a noului cod de procedură civilă (ed. of., p. 16), nu e cu puțință a-l recunoaște unor asemenea hotărâri, de oarece autoritatea lucrului judecat presupune un conflict de drept între două sau mai multe părți și o judecată contradictorie».

De aceea știm că nici ordonanțele prezidențiale date pe calea procedurii în *référé*, conform art. 66 bis proc. civilă, nu se bucură de autoritatea lucrului judecat⁴⁾.

Cum ar putea, în adevăr, ordonanțele prezidențiale să se bucure de această autoritate, atunci când ele sunt pronunțate fără citarea părților, fără dezbateri contradictorii, și *sine cognitione causae*.

De aceea noi credem, cu toată controversa ce există asupra acestui punct, că ordonanțele prezidențiale pronunțate în țară străină, nu pot fi executate în România, chiar dacă am avea cu țara de unde ele emană o convenție pentru executarea hotărârilor străine, și aceasta pentru motivul că asemenea ordonanțe nu sunt hotărâri propriu zise. «După rigoarea principiilor, zic Aubry et Rau, asemenea acte nu au caracterul și efectele actelor emaneate dela o autoritate publică, decât în marginile teritoriului de unde emană⁵⁾».

2) Heineccius, *Elementa juris civilis secundum ordinem Pandectarum*, II, 1, No. 219. Vezi și Henrion de Pansey, *De l'autorité judiciaire*, I, p. 336. Vezi asupra distincției jurisdicției grăcioase și contencioase, Félix-Demangeat, *Traité de droit international privé*, (ed. 4-a), II, p. 37, No. 216, și p. 190, No. 456.

3) Cpr. Répert. Sirey, v^o *Chose jugée*, 131 urm. Vezi și nume-roasele autorități române și străine, citate în tom. VII al Coment. noastre, p. 481, nota 1.

4) Vezi tom. VII suscit al Coment. noastre, p. 493 urm., și autoritățile citate acolo.

5) Aubry et Rau, VIII, § 769 *ter*, p. 420 (ed. 4-a).— Vezi însă Weiss, *Traité théorique et pratique de droit international privé*, tom. V, p. 576 (ed. din 1905). Cpr. Félix-Demangeat, *op. cit.*, II, p. 200 urm., No. 466.

1) Vezi *Dreptul* No. 15 din 1907, pag. 120, 121.

Iată foarte pe scurt, și fără a intra în multe discuții, motivele cari ne silesc a respinge soluția dată de majoritatea Curței din București.

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 16 Martie 1909

CAMERA DE CONSILIU

Președinta d-lui P. Hagiopol, președinte

Maria C. I. Cătuneanu cu Alex. Periețeanu

LEGEA PROPRIETARILOR. — ORDONANȚE DATE ÎN CAMERA DE CONSILIU FĂRĂ CITAREA PĂRȚILOR. — CARACTERUL LOR. — DACĂ AU AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — DACĂ EA POATE FI INVOCATĂ PE CALE DE CONTESTAȚIE. — ART. 12 LEGEA PROPRIETARILOR. — ART. 399 PROCEDURA CIVILĂ.

1° Cererile deduse judecării tribunalelor în baza legii proprietarilor și ordonanțele prezidențiale care le încuviințează, putând crea drepturi protivnice, au caracterul unor afaceri de jurisdicțiune contencioasă și pot fi opuse ca lucru judecat.

2° Fie că ordonanțele date asupra unei cereri întemeiate pe baza legii proprietarilor, sunt de natură contencioasă sau grațioasă, întrucât se întemeiază pe aceeași cauză și pe aceleași fapte, fără a se fi modificat nimic din circumstanțele cari le-au determinat, au dacă nu caracterul de hotărâri cari desezisează tribunalul și nu mai poate reveni asupra lor.

3° Deși în dreptul comun, atunci când instanța a fost legată prin citarea părților, contestația este o cale extraordinară pe care nu se poate deduce decât chestiuni de procedură, nu și excepțiunea lucrului judecat, care nefiind de ordine publică, urmează a fi propusă cu ocazia judecării fondului, această regulă nu este însă aplicabilă în procesele judecate după legea proprietarilor, când părțile nu se citează și nu sunt în măsură de a se apăra și prin urmare de a invoca excepțiunea lucrului judecat.

No. 159. — S'au prezentat : contestatoarea și soțul său, asistați de d-l avocat G. G. Mironescu ; intimatul Alex. Periețeanu, prin d-l avocat Zaharoff.

Noi, președintele tribunalului,

Asupra contestațiunei d-nei Maria C. I. Cătuneanu, cu autorizațiunea soțului său, C. Cătuneanu, făcută prin petiția înregistrată la No. 5133 din 1909, în contra executării ordonanței prezidențiale cu No. 120 din 1909 a acestui tribunal, prin care s'a dispus isgonirea sa ca arendaș de pe moșia Baloșul din județul Buzău ;

Având în vedere că din debaterile orale urmate în instanță, actele prezentate cum și din concluziunile scrise prezentate de părți se constată : că, între d-na Maria C. I. Cătuneanu, cu autorizațiunea soțului său C. Cătuneanu și d-na Maria Negulescu, a intervenit un contract autentificat de tribunalul Ilfov No. 7555 din 1904, prin care d-na Maria Negulescu arendează moșia Baloșul, din județul Buzău, d-nei Maria Cătuneanu, cu o arendă de 6000 lei anual, plătitibilă în trei rate egale, la 15 Martie, la 15 Septembrie și la 15 Noembrie ale fiecărui an. D-l Alexandru Periețeanu, posterior, devenind proprietarul acestei moșii, în baza contractului de arendă în urma somațiunei de plată ce a făcut d-nei Maria Cătuneanu, nefiindu-i achitat câștigul de arendă, a cerut, prin petiția înregistrată la No. 7596 din 1909, tribunalului Ilfov secția I, în temeiul legii proprietarilor, plata de arendă, rezilierea contractului și evacuarea moșiei, iar prin ordonanța cu No. 1598 din 1909, s'a respins această cerere. D-l Alex. Periețeanu, deși în drept a atacă această ordonanță pe căile de reformare, nu uzează, dar cere din nou, prin petiția înregistrată la No. 5132 din 1909, acestui tribunal, tot pe baza legii proprietarilor, pentru neplată de arendă, izgonirea ca arendaș a d-nei Maria Cătuneanu și evacuarea imobilului, cerere ce a fost admisă prin ordonanța prezidențială cu No. 1785 din 1909 și încuviințată executarea ei. D-na Maria Cătuneanu pretinzând că rău s'a dispus expulzarea sa, face contestație contra executării acestei ordonanțe care face obiectul acestui proces. Acestea sunt faptele.

Având în vedere că d-na Maria Cătuneanu, prin d-l avocat G. Mironescu, susține că odată ce d-l Al. Periețeanu a făcut cerere, în baza legii proprietarilor, de evacuarea moșiei, ce a fost respinsă prin ordonanța prezidențială a tribunalului Ilfov secția I cu No. 1598 din 1909, și acum sezisează din nou acest tribunal cu aceiași cerere tot în temeiul legii proprietarilor, este lucru judecat pe această cale în această privință și tribunalul nu ar mai putea reveni asupra ei, că așa fiind cere anularea executării și prin consecință a ordonanței de evacuare ;

Având în vedere că d-l Al. Periețeanu, prin d-l avocat I. Zaharoff, se opune la această cerere și susține, în primul rând, că nu poate fi vorba de autoritatea lucrului judecat, întrucât această cerere fiind judecată în camera de consiliu, pe cale grațioasă, încheerile tribunalului date asupra lor nu au caracterul autorității lucrului judecat, și în al doilea rând, că chiar presupunând că asemenea încheeri au acest caracter, această contestațiune ar fi inadmisibilă, întrucât excepțiunea autorității lucrului judecat nu poate fi dedusă judecării tribunalului pe cale de contestațiune, cale extraordinară, ci numai cu ocazia cercetării fondului pe căile ordinare, că așa fiind, din oricare din aceste privințe, cere respingerea contestațiunei ;

Având în vedere că, în principiu, tribunalele, în camera

de consiliu, sunt în drept a exercită o dublă jurisdicțiune, contencioasă și grațioasă, prima o exercită în mod excepțional când un text de lege o prevede, iar cealaltă este de domeniul propriu al ei, în totdeauna deferită ei și poate fi chiar în lipsa unui text de lege (E. Garsonnet, *Procédure civile*, t. VIII, pag. 224, § 2959);

Având în vedere că caracterul distinctiv, esențial, al jurisdicțiunii grațioase este că statuează asupra cererilor deduse care nu ridică contradicție, și nu întâlnește adversari, și în lipsă de orice caracter contencios, justiția exercită în asemenea afaceri un control, o veritabilă tutelă judecătorească fără a atinge întru nimic drepturile terților; că jurisdicțiunea contencioasă din contră se exercită asupra cererilor cari dau naștere la o contradicție de interese și rezolvă conflicte de drepturi (Vezi E. Garsonnet, *Procédure civile*, tom. VIII, pag. 235, § 2964);

Având în vedere că caracterul încheerilor tribunalelor date ca jurisdicțiune contencioasă în camera de consiliu, doctrina și jurisprudența sunt de acord a recunoaște că ele constituie adevărate sentințe, desezisează autoritatea judecătorească care le-a pronunțat și în cazul când au rămas definitive prin epuizarea căilor de atac au autoritatea lucrului judecat; că este adevărat că în ce privește încheerile date pe cale de jurisdicțiune grațioasă ele nu au asemenea caracter, totuși deși foarte discutat dacă ele nu l-au față de reclamant care a legat instanța, este admis că chiar neavând autoritatea lucrului judecat nu se poate reveni asupra lor decât dacă circumstanțele care au legitimat încuviințarea lor s'au modificat (Vezi E. Garsonnet, *Procédure civile*, tom. VIII, pag. 250, § 2970);

Având în vedere că odată ce este constant în drept că tribunalele au competența a judeca în camera de consiliu, afaceri de natură grațioasă și contencioasă și care este caracterul acestor jurisdicțiuni, rămâne a examina în fapt care este natura cererii de evacuare dedusă de d-l Al. Periețeanu judecăței tribunalului în camera de consiliu, este ea de natură grațioasă sau contencioasă?

Având în vedere că cererea dedusă judecăței tribunalului și ordonanța prezidențială care a încuviințat-o, putând crea drepturi protivnice părților, este cert că este o afacere de jurisdicțiune contencioasă;

Având în vedere că acest caracter al unor asemenea cereri mai rezultă și din legea proprietarilor, care prevede, prin dispozițiunile art. 12, că partea ce va uză de dreptul de apel și recurs, nu va putea intenta acțiune pe cale principală pentru a repune din nou în discuție cererea ce s'a introdus pe această cale; or, dacă acest gen de cereri și încheerile date asupra lor ar fi de jurisdicțiune grațioasă, desigur că oricare ar fi căile de reformare la cari partea îndreptățită ar recurge spre a o ataca, ar fi lucru judecat și s'ar putea reveni asupra lor; că prin urmare legiuitorul neacordând părților dreptul a se reveni asupra lor, este că a atribuit acestor afaceri caracterul contencios;

Având în vedere că chiar presupunând că cererile întemeiate pe baza legii proprietarilor și încheerile date asupra lor de autoritățile judecătorești, ar fi de jurisdicțiune grațioasă, încă ele nu sunt susceptibile de a fi reformate sau a se reveni asupra lor decât în cazul când circumstanțele cari le-au determinat au încetat sau ar fi suferit vr'o modificare (Vezi E. Garsonnet, *Procédure civile*, tom. VIII, pag. 250, § 2970);

Că dar așa fiind, fie că ordonanța prezidențială a tribunalului Ilfov secția I, dată asupra acestei cereri, a judecat ca jurisdicțiune grațioasă sau contencioasă, întrucât această cerere este întemeiată pe aceiași cauză și fapte fără a se fi modificat nimic din circumstanțele care au determinat-o, este, dacă nu lucru judecat pe această cale, cel puțin desezisează tribunalul și nu mai poate reveni asupra ei.

În ce privește inadmisibilitatea contestației:

Având în vedere că d-l Al. Periețeanu mai obiectează că, chiar dacă această încheere are caracterul autorității lucrului judecat, această contestațiune ar fi inadmisibilă, întrucât excepțiunea autorității lucrului judecat nu poate fi dedusă judecăței tribunalului pe cale de contestațiune, cale extraordinară, ci numai cu ocazia cercetării fondului pe căile ordinare;

Având în vedere că, în principiu, hotărârile judecătorești au efect relativ între părțile cari au luat parte la judecată și sunt inopozabile terților persoane;

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 399 pr. civilă, orice executare de hotărâre se poate contesta de cei interesați dacă sunt vătămați prin această executare;

Având în vedere că din ordonanța cu No. 120 din 1909 contra executării căreia s'a îndreptat această contestație se constată că s'a făcut fără citarea părților;

Având în vedere că din momentul ce d-na Maria Cătuneanu nu a luat parte la judecata ei, ea nu-i poate fi opozabilă și este în drept a face contestație;

Având în vedere că este adevărat că, în dreptul comun, atunci când este legată instanța citându-se părțile, contestația, fiind o cale extraordinară, printr'însa nu se poate deduce decât chestiuni de procedură, că excepțiunea autorității lucrului nefiind de ordine publică urmează a fi judecată cu ocazia judecării fondului, dar dacă aceasta este exact în principiu, el nu poate fi aplicabil în speță în procesele pe temeiul legii proprietarilor, căci în speță d-na Maria C. Cătuneanu nu a fost citată, fiind străină de judecata acestei afaceri, nu i-a fost în putință de a se apăra și prin urmare invocă excepțiunea autorității lucrului judecat (E. Garsonnet, *Procédure civile*, tom. VIII, pag. 242, § 2972);

Că dar așa fiind, și această obiecțiune este nefondată și cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, admite contestația.

Semnat, P. Hagiopol.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOLJ

SECȚIA COMERCIALĂ ȘI DE NOTARIAT

Audiența dela 20 Maiu 1909

Președintele d-lui C. Calețeanu, președinte

M. Zerner cu minorii defunctului Leon Iosef de Buton

FALIMENT. — FOND COMERCIAL. — FIRMĂ. — DACĂ POT FACE
 OBIECTUL UNEI CERERI DE DECLARARE ÎN STARE DE FALIMENT. —
 ART. 695 ȘI 866 CODUL COMERCIAL.

FALIMENT. — MINORI. — DACĂ POT FI DECLARAȚI ÎN STARE DE
 FALIMENT. — ART. 10 CODUL COMERCIAL.

1° După dispozițiunile art. 695 și 866 codul comercial, numai comercianții sau societățile comerciale pot fi declarate în stare de faliment pentru încetarea plăților. Prin urmare, fondul comercial, precum nici firma, nu pot face obiectul unei cereri de această natură.

2° Minorii, nefiind considerați de codul comercial ca comercianți, nu pot fi declarați în stare de faliment.

Tribunalul,

Având în vedere cererea făcută de M. Zerner, comerciant din București, prin d-l avocat A. Zeuleanu, care are de obiect de a se declara în faliment firma sau stabilimentul comercial al defunctului Leon Iosef de Buton din Calafat sau minorii numitului decedat, reprezentați prin soția și tutearea Sofia Leon Iosef de Buton, pe motiv că se află în încetare de plăți;

Având în vedere actele cauzei, susținerile părților prin avocații lor, și concluziunile d-lui locțiitor de procuror;

Având în vedere că după dispozițiunile art. 695 și 866 cod. com. numai comercianții sau societățile comerciale pot fi declarate în stare de faliment pentru încetarea plăților comerciale;

Considerând că codul comercial prin aceste dispoziții, derogă dela dreptul comun, arătând și consecințele ce poate atrage pentru un comerciant încetarea sa de plăți, atât în ce privește averea sa, modul de a se îndestula creditorii, cât și pentru persoana sa condamnațiuni pentru bancrută simplă și frauduloasă, este o lege excepțională și deci de strictă interpretare;

Considerând că, în speță, fondul comercial nu poate fi declarat în stare de faliment, de oarece fondul nu este alt ceva decât averea comerciantului, așa că cererea trebuie îndreptată în contra comerciantului, iar nu în contra fondului său;

Considerând că nici firma nu poate fi declarată în stare de faliment, de oarece art. 695 arată foarte clar că comerciantul se declară în stare de faliment, iar nu firma și nici fondul, așa că cererea este rău făcută și urmează a fi respinsă;

Considerând că în subsidiar s'a cerut declararea în stare

de faliment a minorilor lui Leon Iosef de Buton, și această cerere urmează a fi respinsă pentru aceleași motive, de oarece ei fiind minori nu sunt considerați de codul comercial ca comercianți. Intr'adevăr, art. 10 din codul comercial nu consideră comercianți decât pe majori, ei fiind singuri capabili după codul civil de a contracta, iar prin excepțiune consideră ca majori pe minorii mai mari de 18 ani, însă și aceștia să fie emancipați, iar pe minorii reprezentați prin tutorul lor, nu-i consideră ca comercianți, ci le permite numai continuarea comerțului autorului lor, cu observarea formelor prevăzute de art. 13, și nu-i putea considera comercianți, de oarece ar fi fost în contradicție cu dispozițiunile art. 7, unde consideră comerciant pe acel ce face fapte de comerț personal sau prin un mandatar numit de el iar nu dat fără voia și știrea lui; ori el nefiind comerciant, ce text de lege ar trebui să-i aplicăm ca să fie declarat în stare de faliment, art. 695 admitând aceasta numai pentru comercianți?

Considerând că dispozițiunile riguroase ale codului comercial se aplică ca o pedeapsă a celui ce s'a hazardat în comerț, sau odată început n'a avut destulă chibzuință spre a-l termina în bine, deci reprimează o faptă personală, ori s'ar mai putea invoca asemenea argumente în contra minorilor incapabili, și cari ne luând nici o parte în conducerea afacerilor, nu pot avea nici o responsabilitate față de lege;

Considerând că se obiectează că, nu poate exista comerț fără comercianți și că în cele din urmă interesul general trebuie să primeze pe cel privat. Dar aceste argumente învederează mai mult lacuna ce există în lege, de oarece, de am avea un text precis, și ar mai fi nevoie de aceste argumente *in extremis*, argumente destul de tari ca să provoace modificarea legii actuale, dar insuficiente pentru a vâri într'un text precis, alte persoane decât cele anume prevăzute, fiind de principiu că, în legile speciale nu se poate aplica textele prin analogie.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Calețeanu și în neunire cu concluziunile d-lui locțiitor de procuror, respinge ca nefondată acțiunea.

Semnați: C. Calețeanu, Dem. Polihron, N. D. Vișoreanu.

BIBLIOGRAFIE

De l'hypothèque sur soi-même considérée comme instrument de crédit, par Georges C. Stolicco, docteur en droit de la Faculté de Paris, 1909.

Legea asupra taxelor de timbru și înregistrare, promulgată la 24 Februarie 1900, pusă în lucrare la 1 Martie 1900, cu modificările introduse prin legile ulterioare, adnotată și comentată de d-l **Cornellu Botez**, președinte al secțiunii II, trib. Covurului. — Editura Socec & Co. — București, 1908.

Prețul volumului legat flexibil, Lei 5.